

totožnost podniku, pokud se týče okolnost, provozuje-li nástupce podnik původního dlužníka, podle daných okolností. Totožnost podniku nevylučuje okolnost, že nástupce v podniku opatřil si obchodní zařízení od kupců z dražby proti předešlému majiteli provedené, lze-li jinak totožnost podniku zjistiti.« Ručební závazek podle tohoto předpisu zakládá se tedy převodem provozu téhož podniku s osoby původního dlužníka na osobu ručitelovu. (Srov. nález. Boh. A 6766/27.) Kriteriem pro ručení nástupce v podniku jest, aby provozoval podnik původního dlužníka, tedy po stránce subjektivní vlastnost podnikatele (§ 22 zák. čl. XIX. 1907), po stránce objektivní pak totožnost podniku. Nesejde proto vůbec na tom, na jakém právním titulu spočívá provoz podniku novým majitelem. Závaznost nového majitele neplyne z faktu převodu, nýbrž z totožnosti podniku jím provozovaného s podnikem předešlým. (Srov. nález Boh. A 7565/28.)

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 25. října 1930, č. 16.233/30.)

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní.

Sděluje dr. J. Lašfovka.

K § 17 g), odst. 2, zákona č. 35/1888 ve znění zákona č. 689/1920 Sb. z. a n. — Nemocenská pokladna nemůže poukazem na svou autonomii odůvodniti každé vydání, které bylo usneseno jejími orgány.

Pokladně přísluší nesporně autonomie i při úpravě služebních poměrů zaměstnanců pokladen, ať již úprava ta se děje ve formě kolektivní smlouvy, tedy aktem generelním, či individuálně. Avšak i tu volné usnášení se pokladny má své meze, jež zákon stanovil z důvodů veřejnoprávních, meze diktované účelem instituce nemocenského pojištění, ježmuž pokladny slouží. Nelze přehlédnouti, že prostředky nemocenského pojištění plynou pokladně z nucených příspěvků zaměstnavatelů a zaměstnanců, že příjem tento není dán pokladně k volné dispozici, nýbrž jen k ukájení účelů, uvedených taxativně v § 25, ods. 1. Proto nemůže pokladna poukazem na svou autonomii odůvodniti každé vydání, jen když bylo usneseno orgány podle zákona povolányými. Takovému omezení podléhá i usnášení se orgánů pokladny ve smyslu cit. § 17 g), odst. 2.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 2. ledna 1930, č. 23.852/29.)

§ 2, odst. 1, zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. — Poměr učňovský mezi synem a otcem nezakládá pojistné povinnosti, nebyla-li uzavřena smlouva učební. — Nárok na vykonávání prací jest pouhým indicem, svědčícím smlouvě pracovní, je-li její existence sporná.

Platebním výměrem ze dne 22. srpna 1927, č. 506, předepsala okresní nemocenská pojišťovna v Žateci Aloisu Polánkovi, mistru kovářskému v Skupicích, za syna Františka za dobu od 1. července 1926 do 31. července 1927 pojistné nemocenské, invalidní a starobní částkou Kč 396.02. Ke stížnosti Aloise Polánka okresní správa politická v Žateci výměrem z 2. listopadu 1927, č. 34496, vyslovila, že František Polánek v učení u svého otce pojištění pro případ nemoci, invalidity a stáří nepodléhá, poněvadž podle § 2, odst. 1, zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n., podléhá pojistné povinnosti jen ten, kdo vykonává práce na základě smluveného poměru pracovního, služebního nebo učňovského, kdežto v daném případě nebyl učňovský poměr založen úmluvou, nýbrž jednostrannou vůlí otce, následkem čehož chybí předpoklad uzavření

učednické smlouvy pro vznik pojistné povinnosti. Odvolání stěžující si pojišťovny z tohoto výměru zemská správa politická naříkaným rozhodnutím nevyhověla a potvrdila v odpor vzatý výměr z jeho důvodů, k nimž podotkla, že »když následkem toho, že v daném případě nebyla mezi otcem a synem uzavřena řádná smlouva učební a nenabývá tudíž poměr mezi mistrem a učedníkem žádných právních účinků, jež s uzavřením smlouvy té spojuje živnostenský řád (§ 99), nemůže z těchto příčin také mezi řečeným otcem jako zaměstnavatelem a synem jeho jako zaměstnaným vzniknouti řádný právní poměr, zakládající pojistnou povinnost podle § 2 uvedeného zákona č. 221/24. Zákon č. 221/24 uvedením slov »na základě smluvného poměru« v § 2 chtěl jistě a contrario vysloviti, že tam, kde smluvného poměru není, jako mezi rodiči a dětmi, pojistná povinnost nenastává, nýbrž nanejvýše je možné pojištění dobrovolné, jak bylo stanoveno v § 2 starého nem. zákona ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n. Pojistná povinnost předpokládá nyní nejen faktický výkon práce, nýbrž i právě smluvný poměr, kterýž v tomto případě nestával«. O stížnosti, již na toto rozhodnutí podala okresní nemocenská pojišťovna v Žatci, uvážil nejvyšší správní soud toto: Podle § 2, odst. 1., zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n., o pojištění pro případ nemoci, invalidity a stáří jest pojištěním povinen a podle tohoto zákona pojištěn, kdo . . . . v y k o n á v á p r á c e n e b o s l u ž b y na základě smluvného poměru pracovního, služebního nebo učňovského a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Z tohoto předpisu se podává, že vznik pojištění nepojí se k pouhému faktu vykonávání prací nebo služeb, nýbrž že k tomuto faktu musí ještě přistoupeni právní titul, smluvný poměr pracovní, služební nebo učňovský, takže pojistný poměr vyžaduje k svému vzniku uzavření smlouvy služební (učňovské) a zahájení prací nebo služeb na základě této smlouvy (srovnej na př. nálezh. Boh. A 6480). Jen tenkrát, jsou-li splněny v konkrétním případě oba tyto předpoklady, jest dána pojistná povinnost podle citované normy. Žalovaný úřad popřel existenci pojistného poměru, zjistiv, že tu není smluvného poměru učňovského po rozumu cit. § 2, odst. 1., ježto v daném případě učební poměr nebyl založen smlouvou, nýbrž jednostranným rozhodnutím otcovým na základě práv a povinností otcovských. Stížnost připouští, že učební poměr v daném případě vznikl tím, že otec přikázal synovi, aby byl u něho učněm. Míni však, že i tím vznikly pro každou ze stran jisté závazky a jistá práva, jak o nich mluví živnostenský řád. Ačkoli otec nadále může vykonávati nad synem práva, vyplývající z moci otcovské, nemůže nedbati přece povinností, které mu oproti synovi jako učni ukládá živnostenský řád. Jakmile však poměr učňovský vznikl, není podle názoru stížnosti žádného právního rozdílu mezi postavením tohoto učně a postavením jiného učně. Upozorňuje na judikaturu tohoto soudu, jež prý prohlašuje za podstatnou známku služebního poměru, že zaměstnavateli přísluší nárok na vykonávání služeb. Za tohoto předpokladu jest prý i pojistně povinným poměr učňovský mezi otcem a synem, zvláště když se podřízenost synova manifestuje faktem, že jde o poměr, kterým se má získati oprávnění k živnosti řemeslné. Stížnosti nelze přisvědčiti. Jak již řečeno, jest nezbytným předpokladem pojistné povinnosti podle cit. § 2, odst. 1., existence smlouvy služební nebo učňovské. Aby došlo ke smlouvě vůbec, tedy i ke smlouvě služební nebo učňovské, třeba projevu souhlasné vůle smluvních stran. Že k takovému souhlasnému projevu vůle stran v daném případě mezi Aloisem Polánkem a jeho synem Františkem (resp. jeho opatrovníkem) nedošlo, stížnost, jak uvedeno, připouští. Ne tvrdí-li však stěžovatelka, že smlouva učňovská uzavřena byla, je míti za nesporno, že smlouvy učební tu není. Tento nedostatek nelze suplovati okolností, že Aloisu Polánkovi přísluší vůči synu Františku nárok na vykonávání služeb, neboť tento nárok a jeho rub, podřízenost a vázanost na rozkazy otcovy, může vplynouti i z jiného právního

titulu nežli ze smlouvy učňovské, tak zejména může být výronem moci otcovské nad nezletilcem (§§ 139 a 140 o. z. o.), jež zahrnuje mezi jiným povinnost a právo otcovo, nezletilé dítě vychovati a vyučovati, řídit jeho jednání a požadovati poslušnost jeho. V nároku na vykonávání služeb judikatura tohoto soudu spatřovala jedině indic, svědčící smlouvě služební, byla-li její existence sporná (srovnej na příklad nález ze dne 4. června 1929, č. 10.667/29, Boh. A 3977/24, 4530/25, 7129/28 a j.). Ježto jest nesporno, že k uzavření smlouvy učňovské nedošlo, nedostává se předpokladu pojistné povinnosti podle § 2, odst. 1., zák. č. 221/1924 a nelze shledati nezákonným, když žalovaný úřad vyslovil, že tu není pojistného poměru podle citovaného § 2, odst. 1. Pro otázku, zda jest tu pojistný poměr podle cit. § 2, odst. 1., jest jedině rozhodné splnění podmínek tohoto předpisu a je bez právního významu otázka, zda a pokud sporný poměr vyhovuje jako učňovský poměr předpisům živnostenského řádu. Stížnost ještě uvádí, že slova »smluvený« užívá zákon nikoliv v protivě k slovu »nesmluvený«, nýbrž k slovu »nucený« a chtěl prý tím vyloučiti z pojistné povinnosti práce káránců a trestanců, práce ve veřejných stravovnách, práce vojínů, zajatců a vůbec osob, poukázaných k práci na základě donucovacích předpisů právních. I kdyby měla stížnost pravdu, že účelem slůvka »smluvený« — kterým nový zákon č. 221/24 doplnil dosavadní definici pojistného poměru zákona č. 268/1919, kterou jinak bez podstatné změny převzal — bylo vyloučiti výslovně práci nucenou, zákon tím nijak nevyloučil výklad, který byl slovům »poměr pracovní, služební nebo učňovský«, použitým ve stejné spojitosti v zákoně č. 268/1919, příkládán v praxi a ustálené judikatuře tohoto soudu, kterýžto výklad se kryje s tím, co bylo vpředu řečeno o pojmových složkách pojistné povinnosti. Ba připojení slůvka »smluvený« svědčí spíše tomu, že zákon tím chtěl přímo přisvědčiti dosavadnímu výkladu. Z těchto úvah dospěl nejvyšší správní soud k zamítnutí stížnosti jako bezdůvodné.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 31. května 1930, č. 12.858/28.)

Přihlašování týdněnímí mzdovými výkazy za platnosti zákona č. 221/1924 Sb. z. a n.

Stěžovatel byl uznán povinným k náhradě podpůrného nákladu podle ustanovení § 20, odst. 2., zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 Sb. z. a n., jež náhradu tu ukládá zaměstnavateli, který pojištěnce nepřihlásil buď vůbec, nebo jej přihlásil po uplynutí lhůty uvedené v § 17 teprve, když nastal pojistný případ. Citovaný § 17 pak ukládá zaměstnavateli přihlásiti u příslušné nemocenské pojišťovny osoby u něho zaměstnané, jež podléhají pojistné povinnosti, nejpozději třetího dne ode dne, kdy pojištěnce počal vykonávati práce nebo služby povinně pojištěné.

V daném případě, jak nesporno, přihlašoval stěžovatel své zaměstnance povinně pojištěné hromadně týdněnímí mzdovými výkazy na vzorecích pojišťovny, jež obsahují poučení tohoto obsahu: »Týdněním mzdovým výkazem může zaměstnavatel, který se s pojišťovnou dohodl, přihlašovati osoby u něho nepravdělně (přechodně, výpomocně) zaměstnané, v případě, že jich zaměstnává více nežli 15 průměrně. Tento výkaz nahradí jednotlivé přihlášky podle §§ 17 a 18 zákona a má být v jednom vyhotovení do třetího dne každého týdne za předešlý týden pojišťovně zaslán, jinak nastane případ náhrady ve smyslu § 20 zákona o sociálním pojištění.«

Stěžovatel i zúčastněná strana okresní nemocenské pojišťovna v Nitře souhlasí v tom, že tento způsob přihlašování vyhovuje předpisu § 17 cit. zák. a žalovaný úřad vychází z téhož právního názírání. Není proto nejvyššímu správnímu soudu dána příležitost, aby zákonitost tohoto stížností nenařikávaného právního stanoviska žalovaného úřadu pod-